

Усі без винятку діти сваряться. І всі ображаються. Іноді сварка може відбуватися досить мирно, тривати зовсім недовго, а іноді — з бійкою й подальшим оголошенням тривалих бойових дій. Талосна фраза «розв'язання конфліктів» для дітей має зовсім інше значення: «помирилися» — говорить мама. Але не всі діти вміють миритися. Навчімо їх цього.

Уроки спілкування Ігри-мирилки

Добре слово

Маленькі діти ще тільки вчаться говорити одне одному добрі слова й компліменти. Спочатку розкажіть малятам про те, що таке комплімент і в якому випадку його говорять. Проведіть невелику вікторину, запитайте в дітей, які добрі слова вони знають. Вийшло? Чудово. А тепер говоритимемо компліменти одне одному. Діти утворюють коло, дайте їм невелику м'яку іграшку. Говорити комплімент потрібно тому, хто сидить напроти. Спочатку подайте дітям приклад, почніть із себе. Навчіть малят, що у відповідь на комплімент або добре слово потрібно обов'язково подякувати. Допмагайте тим, у кого не виходить. Для дітей старшого віку гру можна ускладнити: кожний наступний учасник говорить не тільки свій комплімент, але й повторює всі сказані раніше.

Тягни-штовхай

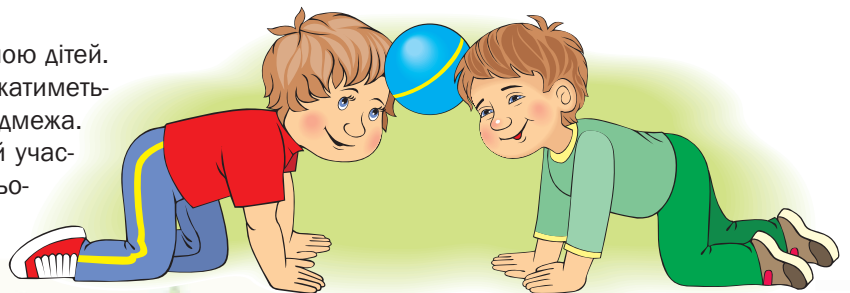
Забавна гра, для якої вам знадобляться невеликі м'ячики. Грати в неї потрібно на підлозі. Об'єднайте дітей у пари. Нехай ляжуть «голова до голови». Між дитячими головами покладіть м'ячик і поясніть, що потрібно підняти м'ячик, упираючись у нього головами разом. Ця гра вимагає від учасників погодженості дій. Не можна торкатися м'яча руками. Якщо пара втратила м'ячик, гра починається спочатку. У такій грі малята вчаться домовлятися, слухати й відчувати свого партнера. А якщо хтось не може виконати завдання, дорослий трішки допоможе.

Дорослі, як можуть і як уміють, намагаються примирити посварених малят, однак не завжди це вдається. Але не варто вважати, що конфлікт — це погано. Саме сварка допомагає дитині навчитися правильно налагоджувати взаємини в дорослому житті, знаходити компроміс, а іноді й відстоювати свої переконання. Діти, які намагаються взагалі не сваритися, зазвичай поведуться так, тому що батьки занадто жорстко регламентують їх поведінку. Це може бути також зумовлено заниженою самооцінкою, що в майбутньому серйозно заважатиме дитині адаптуватися в дитячому колективі, уміти врегулювати неминучі конфлікти, дружити й займати лідерські позиції.

Отже, ігри-мирилки.

Дзеркальне відображення

У цю гру можна грати як у парі, так і з групою дітей. Розподіліться на «дзеркала» і тих, хто «відобразатиметься». Наприклад, один з учасників зображує ведмежа. Він ходить перевальцем, стає рачки. А другий учасник повинен повторювати всі рухи, міміку цього ведмежати. Завдання «дзеркала» — наслідувати якомога точніше відображення свого персонажа.

Мирилки

Розкажіть дітям про те, що іноді й малята, і дорослі сваряться. Поговоріть із ними про те, що ж поганого у сварках. Нехай кожний скаже, як він мириться, якщо з кимсь посвариться. А потім розучіть кілька мирилок (це такі віршики-помічники для дітей, що використовують для того, щоб завершити сварку мирно) і придумайте ритуал, що допоможе помиритися. Наприклад, можна плескати в долоні, потискувати руки, посилати повітряний поцілунок тощо.

Мирилки

**Я мирюся й ти мирись,
Більш не бийся, не сварись.
Не кричи і не кусайся,
Моїм другом залишайся!**

**Я мирюсь, мирюсь, мирюсь,
Із... (ім'я дитини) не сварюсь.**

**А якщо посварюсь,
У калюжі опинюсь!**

Чарівники

Згідно з умовами цієї гри діти виконуватимуть бажання одне одного. Грати потрібно в парах. Один з напарників запитує свого партнера: «Хочеш, виконаю твоє бажання?» Заздалегідь домовтеся з дітьми загадувати щось здійсненне тут і тепер. Наприклад, розвеселити, проспівати, сказати скоромовку, прочитати вірш. Виконання такої вправи вчить малят дослухатися одне до одного, виконувати прохання, не відмовляти.

Міняємося ролями

У цю гру можна навіть не грати спеціально. Саме життя приведе вас до неї. Якщо діти посварилися і не можуть знайти компроміс, використовуйте цю гру. Наприклад, кожна зі сторін не бажає визнавати свою неправоту. Потрібно вислухати обох, а потім запропонувати дітям помінятися місцями: нехай кожний розповість про сварку з позиції протилежної сторони. Зрозуміло, що із цим завданням не під силу впоратися зовсім маленьким дітям, однак цілком можливо п'яти-, шестирічним дошкільникам і школярам. Головне — розповідати від першої особи.

Позитивна роль цієї гри — розігрування ситуації, коли дитина стає на місце іншої людини й намагається зрозуміти й передати її почуття. Ну а потім запропонуйте дітям (від імені іншої людини) придумати спосіб розв'язання проблеми. Запитайте: «Що ти пропонуєш?» Критикувати дитячу думку ви не можете. Вам потрібно її просто вислухати, навіть якщо ви з нею не згодні. Ви можете тільки прокоментувати, як би ви вчинили на місці однієї або іншої дитини.

Як діяти?

Навчити малят розв'язувати конфлікти на конкретних прикладах.

Картинки із зображенням різних ситуацій спілкування допоможуть вам зробити вправу наочною. Покажіть дітям одну з картинок. Запитайте, що на ній намальовано, що роблять діти. Поцікавтеся, який настрій у кожної дитини, чому певна дитина так чинить, чого прагне, що відчуває та дитина, яку кривдять? А тепер попросіть дітей намалювати свою картинку, на якій діти помиряться. Обговоріть спільно малюнок кожного з малюків.

Що я відчуваю

Ця гра допоможе дітям зрозуміти, які емоції відчувають люди в стані конфлікту. Отже, усі учасники стають маленькими звірятами, наприклад цуценятами. Скажіть дітям, що одного разу дуже дружні звірята посварилися. Потрібно показати, як вони це зробили. Діти напевно почнуть гавкати, ричати одне на одного, намагатися зачепити когось «лапою». Дайте малятам досхочу відчути подібні емоції. А тепер скажіть, що цуценята стомилися сваритися, їм дуже хочеться грати разом і вони дуже-дуже хочуть помиритися. У який спосіб їм це зробити? Розмовляти не можна, адже ми всі цуценята. Діти повинні знайти спосіб помиритися, не вживаючи слова. Можна весело погавкували, махати уявним хвостиком, стрибати, доганяти інших цуценят.

Що ще цікавого можна використовувати, щоб навчити дітей добре спілкуватися й миритися? Є чимало дитячих книг і мультфільмів, у яких описано сварки між дітьми. Обов'язково обговорюйте разом із дітьми вчинки казкових героїв.

Наводьте приклади зі свого життя, обговорюйте разом з дитиною ті події, що відбуваються в її житті, цікавтеся дитячою думкою в питаннях людських взаємин. Демонструйте позитивний приклад своєю поведінкою. Адже якщо ви самі часто сваритеся, тривалий час збираєте образи, не намагаєтеся знайти шлях до примирення, то малюк обов'язково засвоїть вашу модель поведінки.

